

C U P R I N S

CAPITOLUL I. Obiectul și problematica epistemologiei	5
1. Orientări principale în analiza filosofică și istorică a cunoașterii.....	5
CAPITOLUL II. Conceptul de metodă în știință și în filosofie.....	15
1. Metoda la Bacon și la Descartes.....	19
2. Concepții moderne despre metodologia generală ca intersecție a logicii formale cu dialectica ontologică.....	24
CAPITOLUL III. Orientări contemporane în filosofia științei	31
1. Neopozitivismul.....	31
2. Raționalismul falsificaționist fondat de K. Popper.....	34
3. Orientarea „istorică” a lui Th. Kuhn.....	39
CAPITOLUL IV. Abordări clasice și moderne ale problemei fundării cunoașterii	47
1. Bacon, Descartes, Kant. Contribuții fundamentale.....	47
2. Unitatea dintre ontologic și gnoseologic în fundarea cunoașterii.....	50
3. Regulile metodologice și adevărul aproximativ în științele factuale.....	56
4. Programul „fundamentaționist” al epistemologiei genetice (Jean Piaget)	66
CAPITOLUL V. Forme și metode ale cunoașterii științifice	72
1. Cunoașterea comună și cunoașterea științifică.....	72
2. Observația științifică și experimentul.....	74
3. Ipoteza științifică.....	80
4. Teoria științifică.....	83
5. Principalele funcții ale teoriilor științifice.....	86
6. Complementaritatea gândire „forte” - gândire „slabă” în știință și filosofie.....	89

CAPITOLUL VI. Matematizarea și logicizarea – trăsături de bază ale științei moderne.....	99
1. Axiomatizare și formalizare	99
2. Model și modelare în cunoașterea științifică.....	103
3. Implicații epistemologice ale conceptului matematic de probabilitate utilizat în științe	105
4. Problematika epistemologică generată de studiul fundamentelor matematicii.....	112
5. Unele caracteristici generale ale cunoașterii științifice contemporane	121
CAPITOLUL VII. Problema științifică și problematizarea în știință.....	123
1. Geneza și statutul epistemologic al problemei.....	123
2. Structura problemei și principalele tipuri de probleme.....	125
3. Rolul propulsor al problemelor în cunoaștere.....	128
4. Rolul și evoluția pseudoproblemelor în știință.....	130
5. Etape ale dinamicii problemelor științifice.....	132
6. Rolul interdisciplinarității în contextul punerii și rezolvării creative a problemelor științifice.....	135
7. Alte dimensiuni metodologice și pragmatice ale problematizării în știință.....	138
CAPITOLUL VIII. Conceptul epistemologic de adevăr.....	143
1. Statutul adevărului ca scop și valoare centrală a cunoașterii.....	143
2. Teorii asupra semnificației adevărului și asupra criteriilor de adevăr.....	146
3. Tipuri principale de adevăr.....	153
4. Adevărul – valoare epistemologică centrală și bază a altor dimensiuni valorice ale științei.....	158
CAPITOLUL IX. Inferența științifică.....	161
1. Relevanța epistemologică a inferențelor științifice.....	161
2. Principalele forme de inferență deductivă în cunoașterea științifică.....	166
3. Inferențele inductive și alte forme plauzibile de inferență în știință... ..	172
4. Diversitatea, unitatea și valoarea formelor de inferență științifică.....	183
CAPITOLUL X. Cauzalitatea în știință și în filosofie	185
1. Modele ale cauzalității în filosofie.....	185
2. Modele ale cauzalității în știință.....	190
3. Complexitatea cauzalității în societate	193

CAPITOLUL XI. Factori metodologici stimulatori ai creativității științifice.....	201
1. Nivelul metodologic-metateoretic și cel psihologic în studiul creativității intelectuale.....	201
2. Structuri logice și metaforice ale limbajului și rolul lor în creativitatea științifică.....	207
3. Alte dualități metodologice în afirmarea creativității intelectuale.....	210
CAPITOLUL XII. Știință și societate. Contexte sociale ale cunoașterii, învățării și inovării.....	218
1. Virtuți creative și unele limite ale raționalismului științei clasice, galileo-newtoniene.....	218
2. Creativitate și emergență problematizatoare în viziunea lui Popper.....	225
3. Revoluțiile științifice (în sensul lui Th. Kuhn) și raportul dintre cunoaștere-învățare-descoperire.....	236
4. Temele lui Holton ca aporii fondatoare.....	240
5. Semnificații filosofice ale unor controverse actuale privind descoperirea de legi în știință.....	250
CAPITOLUL XIII. Implicații socio-istorice și ecologice ale înnoirilor calitative din știință și tehnologie.....	257
1. Abordări metodologice și istorice preliminare	257
2. Indicatori generali ai calității științei și impactul lor tehnologic și social.....	260
3. Conceptul de risc tehnologic.....	264
4. Știința contemporană și geneza unei „noi alianțe” prin amplificarea raporturilor om-natură-societate.....	269
CAPITOLUL XIV. Forme ale noului la nivelul cadrului socio-organizațional al activității științifice.....	274
1. Omul de știință ca „măsură” a lucrurilor.....	274
2. Trăsături ale etapei postparadigmatice în dezvoltarea creației științifice actuale.....	276
3. Înnoire științifică și schimbare socială.....	277
CAPITOLUL XV. Interacțiunea dintre morală, știință și tehnologie	287
1. Premise istorice și critice.....	287
2. Autocomprehensiunea omului prin științe și evoluția moralei.....	293

© Editura Fundației *România de Măine*, 2008

Editură acreditată de Ministerul Educației și Cercetării
prin Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DOBRE ACSINTE

Introducere în epistemologie / Acsinte Dobre - Ed a 3-a,
rev. și îmbunătățită – București: Editura Fundației
România de Măine, 2008

ISBN 978-973-582-163-141-7

165(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.